

TÕUSEV NOORUS

KOLMAS AASTAKÄIK

1939

Vastutav ja päätoimetaja I. Tõrmaküla

Tegevtoimetaja agr. E. Nugis

VÄLJAANDJA PÕLLUTÖÖKODA

Sisukord.

	Lk.		Lk.
1. Üldsisulised kirjutused.			
Uuel aastal täie jõuga edasi! A. Jürima	2	Kevadiselt. U. Reetur	75
Vaim ja võim. M. K.	2	Hüppe ellu. E. Lõiv	110
Küünlapäev. V. L.	9	Linnamees.	144
Heisake lipud. I. Tõrmaküla	29	Filosoof. J. Sikemäe	172
Mõtteid maanoorte kehakultuurist. E. Piigert	101	Tehnik. M. Suveste	180
Noorte suhteist perekonnas	104	Sale joon	182
Meie lipp. I. Tõrmaküla	141	Enne udu. J. Selg	216, 244
Õhutage leeki! E. Roosaare	142	Esimesed Sikasaare mängud	226
Eesti mängud. I. Tõrmaküla	171	Külaskäik keskööpäikese maale. M. Kala	248
Mõtteid kaunist kodust. V. Ojamaa	211	Üks hilineud kiri. Luuamäe Martin	256
Muljeid Petseri vene laulupeost. R. Hallimäe	214	Ellinori kauneim suvepäev. M. Suveste	270
Meie tänavustest kokkutulekutest. I. Tõrmaküla	239	Mustoja kalakuningas. A. Kask	298
Mõtteid varasügisel. Maa Tera	241	Saaremaal matkamas. R. Hallimäe	304
Sõda. I. Tõrmaküla	267	Arusaamatuses. M. Suveste	328
Kunst. V. Ojamaa	268	Vennasnoored kaljusel kodumaal. J. Kaup, H. Lipp	330
Teeme ringi suuremaks. I. Tõrmaküla	324	Kuis mii Võru näütisel käve	338
Kodused raamatukogud. A. Leinjärv	325	Jõuluõhtu Metsakurus. J. Kaup	370
Kallil õhtul. R. Hallimäe.	367	Jõuluvana Siiksaare noorte jõulupuul. R. Saarep	373
Meie põhiline alus. A. Leinjärv	368	Peep Punapart pajatab	380
Aastavahetusel	401	4. Muusika, kõnekoor, rahvatants, mängud.	
2. Luuletused.			
Aastavahetusel. L. Targi	3	Rahvatants — seltskondlikuks tantsuks	40
Kõnelusi kodumaale. Enn Uiibo	30	Seltskondlike rahvatantsude kirjeldused 41, 108	
Laul nullast ja sõnast. R. Hallimäe	30	Viru valts	42
Noorusele. E. Uiibo	70	Jooksupolka	43
Mehised mehed. E. Uiibo	72	Proloog vabadusele. E. Veebo	44
Õdak	74	Sissejuhatavaid sõnu eesriide taha. E. Veebo	78
Varakevadel. H. Suislepp	103	Põhja ranna raudne rahvas. M. Lüdig	106
Tegude põllul. J. Oja	103	Jāmaja labajalg	109
Külajutt. E. Uiibo	146	Emadepäevaks. E. Veebo	115
Võidutule laul. L. Targi	170	Kodumaa laul. A. Velmet	169
Mehemeelsuseks. L. Targi	170	Väägvere pillikoori juubel. A. Velmet	179
Kes ütles. H. Suislepp	180	Võidupühaks. E. Veebo	184
Laul tööle. E. Uiibo	215	Seltskondlikke mängu väljas	209
Mälestus. E. Uiibo	240	Maanoor musitseerimas. A. Velmet	224, 255
Rikas sügis. E. Uiibo	274	Jää jumalaga! A. Velmet	224
Koduõues. E. Uiibo	277	Lõikuspühaks. E. Veebo	252
Surnutepühaks. R. Hallimäe	327	Ju laias laanes. A. Velmet	255
Tussakuru kasvatusmeetodid. S. Ränis	339	Näidendite repertuaarist. E. Veebo	275
Jõuluõhtu. E. Uiibo	385	Seltskondlikke mängu	278
Kos'sule. H. Adamson	375	Mõni sõna jumestamisest. E. Veebo	334
3. Ilukirjandus.			
Maarjahein. V. Luhasoo	4, 34	Rootsi valss. A. Velmet	336
Viimane lahkumine. M. S.	8	Seltskondlikke mängu	338
Enne ja nüüd. E. Lõiv	39	Püha õö. E. Veebo	378
5. Vaimusuuruste ja töökangelaste elust.			
		Leitnant Julius Kuperjanov. J. Kaup	31
		Rudolf Tobiase mälestuseks. A. Velmet	38
		Miina Härma 75-aastane	47

Artur Adson 50-aastane. J. K.	62
Põllusulasest — talupojani. A. Mark . . .	72
Paul Raud	102
Helilooja Evald Aava mälestuseks. A. Velmet	105
A. Lange 60-aastane	204
August Jansen	242
Helilooja V. Leemets surnud	242
Anna Haava 75-aastane	302
Frédéric Chopin. A. Velmet	303
Mait Metsanurk 60-aastane. J. Kaup . . .	326
Henrik Visnapuu 50-aastane. J. Kaup . . .	376

6. Tööl ja õppimas.

Kasvatustöö maanoorteringis. A. Murd . . .	3
Uue maanoorteringi asutamisest. E. Nugis	10
Juhised kõrsheina seemne kasvatuseks.	
H. Selja	12, 52
Heinaseemne kasvatuse võistlus	14
Seemnevilja võistluspuhkimine	16
Kirjatööde võistlus	16
Näitekohtu kava kanakasvatuse alalt.	
R. Paglant	48
Kirjatööde võistlus	51
Maikavõimalusi maanoortele. M. Kala . . .	77
Mõningaid töövõimalusi kevadeks	80
Ülerigilised võistlused maanoorte suvipäeval 1939. a.	81
Aedvilja sorte tänavuseks külviks. E. Õun	83
Kuidas korraldada seemnete, viljapuude ja marjapõõsaste ühistellimisi	84
Tibude väljahautamine algab. R. Paglant	85
Õppelaager kutsu! R. Paglant	100
Maanoorte kaastöö talutööde ratsionaliseerimisel. E. Järvesoo	120
Väljavõtteid kanakasvatuse kirjatöödest .	123
Edasiõppimise võimalusi maanoortele.	
J. Nõu	147
Kõne valmistamisest. H. Kruus	151
Ülesandeid maanoortele kergejõustiku hooaja algul. J. Heinsoo	153
Suurima söödakaalika kasvatamise võistlus	154
Matka eelkiri. R. Roosaare	175
Rahvakunsti väärtus ja selle kasutamine tänapäeval. A. Järvesoo	177
Ärge rüvetage loodust. H. Paglant	189
Praktilisi aiatööriistu. E. Õun	190
Kaks kaunist sibullille. M. Mäekask	192
Ronitaimede kogumisest ja kasutamisest .	227
Kutumata külalised põllul	257
Mullakaevamise hark. E. Õun	281
Lõikuspühapidustuste korraldamisest.	
E. Nugis	273
Kanakasvatuse hoogtöö osavõtjaid küllastamas. R. P.	306
Eeltöid talviseks kanapidamiseks. R. Paglant	308
Kasukas. H. Paglant	340
Hää ja halb kana. R. P.	342
Õpime tundma tähtsamaid heintaimi	342
Meie organisatsiooni lipu käsitsemisest.	
R. Paglant	344
Jõuluvorst vanaisa ajal. H. Randmaa . . .	383
Külaklubid ootavad teostajaid. L. Illisson	386

Hoiutegevuse arendamine. E. Nugis	388
Selgusid parimad söödakaalika kasvatajad	390

7. Mõttevahetus.

Vanema põlve nimel. E. R.	20
Uusi sissetulekuid otsimas. A. S.	20
Uusi sissetulekuid otsimas. E. Roosaare . .	53
Maanoored ja riiklik töökohustus. E. Priks .	86
Maanoored ja riiklik töökohustus. R. Müür	229

8. Kirjanduslik ringvaade.

Tundmatu inimene. S. Jõgever	17
Eesti maanoorte ideaalid ja organisatsioon	18
Romaane muistsest vabadusvõitlusest.	
J. Kaup	60
Kroonikat ja mõtteid	62
Soohüüdist ja kargest merest. J. Kaup . . .	132
Kroonikat ja lühiteateid. J. Kaup	155
Neli uut raamatut. J. Kaup	194
Kaks uudisteost maanoorte omaloomingus.	
M. Kala	230
Enne uut hooaega. J. Kaup	282
Kirjanduslaureaatidest ja nende töödest.	
J. Kaup	309
Veel auhinnatud algupäraseid romaane.	
J. Kaup	312
Romaanid, missugused töid auhinna.	
J. Kaup	349
Üht ajaviiteraamatut sirvides. J. Kaup . .	352
Mida leiame kirjanduslikult jõululaualt.	
J. Kaup	399

9. Tervishoid.

Tervis ja maanoored. M. Kask	58
Ihupuhtus pole luksus. M. Kask	88
Käimlaküsimus maal. M. Kask	124
Suplus ja tervis. M. Kask	198
Jalgade haudumisest. M. Kask	231
Kirp ja kirpude tõrje. M. Kask	258
Sügisel kogutavaid drooge. V. Sirgo	259
Ühest tervisevastasest kombest. M. Kask . .	286
Nohu. M. Kask	347
Juust maaelanike toitute hulka. M. Kask . .	392

10. Perenaisele.

Vastlapäeva toite. H. Paglant	23
Võistlusi tütarlastele. H. Saar	55
Riidemoed	56
Käsitööks	90
Kolm kleiti	90
Lauakatmisest ja söömisest. H. Paglant . .	128
Salat ja redis. H. Paglant	200
Rahvusmotiivil tikitud kleite suveks. A. Kivirüüt	200
Pudelihoiudised. H. Paglant	232
Vitamiinid. H. Paglant	284
Marmelaadid. H. Paglant	285
Pihlakad ja õunad. H. Paglant	313
Säilitagem värsket köögivilja. M. Mäekask	314
Kleite hilissügiseks. A. Kivirüüt	315
Kodumaa teed. H. Paglant	353
Mesi. H. Paglant	354

Esikute korrastamisest. M. Mäekask . . .	356
Jõulutoite. H. Paglant . . .	394
Sall, müts, kindad. H. Paglant . . .	396
Kursuste korraldamisest . . .	397

11. Tehnika.

Odav šapirograaf. A. Ivask . . .	22
Lõikeriistade teritamisest . . .	63
Kõicotsa kinnitamine. H. Masing . . .	126
Maanoorele oma seljakott. H. Paglant . . .	156
Kevad kutsub pildistama . . .	157
Silmuste pitsimine. H. Masing . . .	196
Omavalmistatud siil . . .	197
Harjade valmistamisest. H. Paglant . . .	316

12. Organiseeritud noorte tegevus.

Kanepi seemne ja kiu müügivõimalused .	24
Seemnevilja puhtimise võistluse tulemused	24
Saaremaa maanoorte töökava 1939. a. . .	24
Pärnumaale 20 uut maanoorterangi . . .	25
Kanakasvatuse hoogtöö-aasta „hambaraha“	26
Üleskutse III üleriigilise karskusnädala	
korraldamiseks . . .	26
Kanakasvatuse hoogtöö-aasta . . .	66
Harju maanoorte talvisest tööst . . .	68
Kodijärve Maanoorterangi tegevusest . .	68
Ülemaalise Maanoorte Ühenduse ja tema	
allorganisatsioonide lipu kirjeldus . . .	84
Üleskutse ööbimiskohtade võrgu loomiseks	93
Järva maanoorte töö areneb hästi . . .	93
Maanoorte organisatsioonide tegevus 1938. a	119
Järva maanoored juhiteadmisi õppimas.	
EVRO . . .	134
Märkmeid Viru maanoorte tegevusest.	
E. Kello . . .	135
Üleriigilistel suvipäevadel peetakse ka	
võrkpalli võistlused . . .	136
Kanepikasvatajad said auhindu . . .	136
Kirjatöö võistluse auhinnad . . .	136
Lipud maanoorte jalgratastele . . .	159
Maanoorte ööbimiskohtade nimekiri 1939. a.	160
Ööbimiskohtade kasutajaile. M. Kala . . .	165
Läänemaa maanoorte talvisest tegevusest	166
Üleriigilised maanoorte suvipäevad edasi	
lükatud tulevaks suveks . . .	203
Järvamaa Maanoorte Ühendusele annetati	
lipp . . .	203
Mõni rida Tartumaa noorte tööst . . .	204
Saare maanoorte talvisest tööst. O. Kolk .	206

Maanoorte juhte Läänemaalt . . .	207
Elav osavõtt üleriigilistest võistlustest . .	207
Nisukasvatajad said auhindu . . .	207
12. üleriigilised põllumajanduslike kutse-	
koolide vahelised õpilaste võistlused Vahil	235
Vastseliina maanoorte suurlaager . . .	236
I maakondlik suvipäev Viljandimaal . . .	261
Läänemaa maanoorte suvipäev . . .	263
Viru maanoored Vaekülas . . .	263
Harju maanoored südasuvel . . .	264
Maanoorte organisatsioonide lipud . . .	265, 292
Maanoorte õppelaagrid möödunud kevadel	288
Maanoorte väljapanek Tallinna põlluma-	
janduse näitusel . . .	289
Maanoored võistlesid näitusel . . .	290
Maanoorterangid Tartu näitusel . . .	291
Kirjatöö võistluse tulemused . . .	291
Suislepa Maanoorterang sai lipu . . .	291
Vastseliina noored on tublid . . .	291
Künna mulda — lõikad kulda. . . .	296
Mida tegi virulane suvel . . .	318
Mõni rida Järvamaalt . . .	319
Elva ja Otepää maanoored said assistendi	320
Keila maanoored korraldasid näituse . . .	321
Misso Maanoorterang sai lipu . . .	321
Haanja maanoorte näitus ja lõikuspüha .	321
M. Kiisa 50 aasta sünnipäev . . .	322
„Tõusev Noorus“ eeloleval aastal . . .	357
Üksikasju organiseeritud noorte tööst Võ-	
rumaal. E. Piir . . .	358
Adiste-Miiaste Maanoorterang sai lipu . .	362
Maanoorte lõikuspüha Raplas . . .	362
Möödunud suvi Läänemaa noorte tegevuses	363
Mida teevad Saaremaa noored? . . .	364
Kirjatöö võistlus maanoortele . . .	365
Möödunud suvi Tartumaal . . .	402
Järvamaal jätkub töö noorsoojuhtide	
koolis . . .	403
Kirju rida . . .	403

13. Mitmesugust.

Kaasnoortega kirjavahetust soovivad 26, 65, 91,	
137, 202, 321, 365, 400	
Ajaviide . . .	27, 69, 95, 139, 293
Õpime maletama . . .	96, 138, 167, 208, 238, 266,
294, 366, 405	
Uus tööjõud . . .	166
Üleriigiline vabaharidustegelaste suvipäev	237
Ado Johansonile avati mälestussammas . .	243
Läti mazpulkide 10 a. juubel . . .	272
Maanoorte instruktor Valgamaale . . .	357